

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

ProConscholen

juni 2020



Document kindermishandeling en huiselijk geweld; meldcode

Inleiding	pagina 1
Meldcode	pagina 2
Toelichting stappenplan	pagina 3
Wettelijke wijzigingen 01-01-2019	pagina 4
Randvoorwaarden	pagina 6
Taken coördinator meldcode	pagina 6
Signalen kindermishandeling	pagina 7
Voorlichting	pagina 10
Contactinfo Centrum Jeugd en Gezin	pagina 10
Verwijsindex	pagina 13
Bijlage 1	pagina 14

1. Inleiding

De wet Meldcode is een maatregel die de overheid inzet om meer te kunnen betekenen in de bescherming van kinderen. Kindermishandeling en huiselijk geweld zijn grote en vaak verborgen problemen in Nederland. Het komt veel meer voor dan we denken; in elke schoolklas zitten één á twee kinderen die worden blootgesteld aan kindermishandeling. Daarnaast blijkt uit wetenschappelijk onderzoek dat bijna de helft van de Nederlanders in zijn leven te maken krijgt met huiselijk geweld. Kindermishandeling en huiselijk geweld komen voor in alle lagen van de bevolking. Dus ook op onze school zullen we contact hebben met slachtoffers of plegers.

De gevolgen van kindermishandeling en huiselijk geweld zijn enorm. Voor het individu, het gezin en ook voor de maatschappij als geheel. Professionals kunnen veel betekenen in het voorkomen en stoppen van het geweld. De huidige realiteit laat zien dat leerkrachten vaak wel rondlopen met een 'onderbuikgevoel' over een bepaalde situatie, maar te weinig kennis, vaardigheden en zelfvertrouwen hebben om daadwerkelijk wat te kunnen doen.

Met het tot stand komen van dit document willen we vaardiger worden in het signaleren en reageren bij kindermishandeling en huiselijk geweld, zodat er sneller wordt gereageerd op situaties waarin kinderen of volwassenen te maken hebben met geweld. We willen voldoen aan de drie zaken die de overheid verplicht stelt aan scholen.

Verplichting 1: Het implementeren van een Meldcode op school.

De overheid heeft het basismodel Meldcode ontwikkeld. Het is een stappenplan waarin staat beschreven hoe een professional moet omgaan met signalen van kindermishandeling en huiselijk geweld. Dit basismodel willen we vertalen naar de situatie van onze scholen.

Verplichting 2: Het bevorderen van kennis over –en het gebruik van- de Meldcode.

De overheid verwacht dat er op elke school voldoende kennis en vaardigheden in huis zijn om te voldoen aan de wet Meldcode. Dat betekent dat binnen het team de deskundigheid op orde moet zijn en blijven. Dit document gaat daarom in op het herkennen van signalen die kunnen duiden op kindermishandeling of huiselijk geweld, het praktisch kunnen omgaan met de Meldcode, het bespreken van vermoedens van kindermishandeling en huiselijk geweld.

Verplichting 3: Aanstellen van een coördinator Meldcode.

Zowel de implementatie van de Meldcode, als het werken met het stappenplan vraagt om een goede voorbereiding, uitvoering en evaluatie. Binnen de school zijn hiervoor de intern begeleider en directeur aangesteld. Zij zijn de Coördinator Meldcode of Aandacht functionaris Kindermishandeling. Taken worden op pagina 5 beschreven.

2. Meldcode bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Het bevoegd gezag van de ProConscholen: K. Norelschool, Anne de Vriesschool en WG van de Hulstschool in Epe en 't Mozaïek en De Violier in Vaassen; zijnde stichting ProCon te Vaassen, overwegende

- dat ProConscholen verantwoordelijk zijn voor een goede kwaliteit van passend onderwijs aan haar leerlingen en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van passend onderwijs aan leerlingen die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat van de beroepskrachten die werkzaam zijn bij de ProConscholen op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met cliënten alert zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen;
- dat de ProConscholen een meldcode wensen vast te stellen zodat de beroepskrachten die binnen de scholen werkzaam zijn weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat de scholen in deze code ook vastleggen op welke wijze zij de beroepskrachten bij deze stappen ondersteunt;
- dat onder huiselijk geweld wordt verstaan: (dreigen met) geweld, op enigerlei locatie, door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling en eer gerelateerd geweld. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex)partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten;
- dat onder kindermishandeling wordt verstaan: iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eer gerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking;
- dat onder beroepskracht in deze code wordt verstaan: de beroepskracht die op de ProConscholen werkzaam zijn en die in dit verband aan leerlingen van de school onderwijs, zorg, begeleiding, of een andere wijze van ondersteuning bieden;

In aanmerking nemende: de Wet bescherming persoonsgegevens; de Wet op het primair onderwijs; de Wet op de jeugdzorg;

stelt de volgende Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling vast:

- Stap 1: In kaart brengen van signalen (pagina 5)
- Stap 2: Overleggen met een collega en eventueel raadplegen van Veilig Thuis (0800-2000) of het Centrum voor Jeugd en Gezin gemeente Epe (0578-720000). Tevens afwegen of u het kind in de verwijzindex gaat zetten (pagina 12).
- Stap 3: Gesprek met de betrokkene(n).

- Stap 4: Wegen van het huiselijk geweld of de kindermishandeling. Bij twijfel advies vragen bij Veilig Thuis (0800-2000) of het Centrum voor Jeugd en Gezin gemeente Epe (0578-720000). Tevens weer afwegen of u het kind in de verwijzindex gaat zetten.
- Stap 5: Beslissen over zelf hulp organiseren of melden.
(Hier dient de professional een afweging te maken tussen inzetten van passende hulp via bijvoorbeeld het Centrum voor Jeugd en Gezin (0578-720000) of melden bij Veilig Thuis (0800-2000).

3. Toelichting stappenplan bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Stap 1: In kaart brengen van signalen

Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten in kaart en leg deze vast. Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.

Beschrijf uw signalen zo feitelijk mogelijk. Worden ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dat uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht. Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd. Leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een bevoegde beroepskracht.

Stap 2: Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van het Centrum voor Jeugd en Gezin of Veilig Thuis

Bespreek de signalen met een deskundige collega. Vraag zo nodig ook advies aan Veilig Thuis of het Centrum voor Jeugd en Gezin.

Stap 3: Gesprek met de ouders of andere betrokkenen

Bespreek de signalen met de ouders of andere betrokkenen. Hebt u ondersteuning nodig bij het voorbereiden of het voeren van het gesprek met de ouders of andere betrokkenen, raadpleeg dan een deskundige collega van Veilig Thuis of het Centrum voor Jeugd en Gezin.

- 1) Leg de ouders of andere betrokkenen het doel uit van het gesprek
- 2) Beschrijf de *feiten* die u hebt vastgesteld en de *waarnemingen* die u hebt gedaan
- 3) Nodig ouders of andere betrokkenen uit om een reactie hierop te geven
- 4) Kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen u hebt gezien, gehoord en waargenomen.

Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling

Weeg op basis van de signalen, van het ingewonnen advies en van het gesprek met de ouders of andere betrokkenen het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling. Weeg eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling. Maak bij het inschatten van het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling gebruik van een risicotaxatie instrument met het Centrum voor Jeugd en Gezin.

Stap 5: Beslissen: zelf hulp organiseren of melden

Meent u, op basis van uw afweging in stap 4, dat u uw leerling en het gezin redelijkerwijs voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling kunt beschermen:

- Organiseer dan de noodzakelijke hulp
- Volg de effecten van deze hulp

- Doe alsnog een melding bij Veilig Thuis (of overleg met het Centrum voor Jeugd en Gezin) als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt of opnieuw begint.

Kunt u de leerling niet voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling beschermen of twijfelt u eraan of u voldoende bescherming hiertegen kunt bieden:

- meld uw vermoeden bij Veilig Thuis of het Centrum voor Jeugd en Gezin
- sluit bij uw melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan indien de informatie die u meldt (ook) van anderen afkomstig is;
- overleg bij uw melding met Veilig Thuis (of het Centrum voor Jeugd en Gezin) wat u na de melding, binnen de grenzen van uw gebruikelijke werkzaamheden, zelf nog kunt doen om de leerling en zijn gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen.

Bespreek uw melding vooraf met de ouders (of andere betrokkenen):

1. leg uit waarom u van plan bent een melding te gaan doen en wat het doel daarvan is;
2. vraag de ouders uitdrukkelijk om een reactie;
3. in geval van bezwaren van de ouders, overleg op welke wijze u tegemoet kunt komen aan deze bezwaren;
4. is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om de leerling of zijn gezinsleden te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in uw afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de leerling of zijn gezinsleden door het doen van een melding daartegen te beschermen;
5. doe een melding indien naar uw oordeel de bescherming van de leerling of zijn gezinslid de doorslag moet geven.

Van contacten met ouders over de melding kunt u afzien:

- als de veiligheid van de leerling, die van u zelf of die van een ander in het geding komt
- als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de ouders van de leerling daardoor het contact met u zullen verbreken.

4. Wettelijke wijziging in de meldcode per 1 januari 2019

Op 1 januari 2019 verandert de meldcode. Het wordt een professionele norm om melding te doen bij Veilig Thuis als er vermoedens zijn van acute en structurele onveiligheid. De 5 stappen uit de meldcode blijven bestaan, maar stap 4 en 5 worden aangepast (zie figuur 1). In stap 5 vervalt het onderscheid tussen hulp verlenen of melden. De beroepskracht neemt in de nieuwe situatie twee losse besluiten:

- Is melden bij Veilig Thuis noodzakelijk?
- Is zelf hulp bieden of organiseren ook (in voldoende mate) mogelijk?

Als hulpmiddel om te komen tot het besluit om te melden is het per 1 januari 2019 verplicht om als beroepskracht een afwegingskader te gebruiken in stap 4 en 5 van de meldcode.

Dit afwegingskader helpt hen bij het wegen van het huiselijk geweld of de kindermishandeling en bij het beslissen. Voor de afwegingskader meldcode onderwijs verwijzen wij u naar bijlage 1.

Figuur 1: **Stappenplan verbeterde meldcode**



5. Verantwoordelijkheden van de ProConscholen voor het scheppen van de randvoorwaarden voor een veilig werk- en meldklimaat

Om het voor beroepskrachten mogelijk te maken om in een veilig werkklimaat huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en om de stappen van de meldcode te zetten, dragen de ProConscholen er zorg voor dat:

- binnen de school en aan ouders wordt bekendheid gegeven aan het doel en de inhoud van de meldcode via de website
- regelmatig (tenminste 1 keer per jaar) een aanbod wordt gedaan van trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering zodat beroepskrachten voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de code;
- er voldoende deskundigen beschikbaar zijn die de beroepskrachten kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de code: zie contact gegevens CJG medewerkers.
- de meldcode aansluit op de werkprocessen binnen de school;
- de werking van de meldcode wordt geëvalueerd tijdens het zorgoverleg en zo nodig worden acties in gang gezet om de toepassing van de meldcode te optimaliseren;
- er ProConbreed afspraken worden gemaakt over de wijze waarop de scholen haar beroepskrachten zal ondersteunen als zij door ouders in of buiten rechte worden aangesproken op de wijze waarop zij de meldcode toepassen.

6. Coördinator Meldcode

De coördinator meldcode of aandacht functionaris heeft de volgende taken:

Indirecte taken

- Vraagbaak zijn voor algemene informatie over de Meldcode en kindermishandeling en huiselijk geweld.
- Taken vaststellen binnen school ten aanzien van het werken met de Meldcode.
- De Meldcode en de werkprocessen op elkaar laten aansluiten.
- Samenwerking binnen de Meldcode tot stand brengen met andere organisaties, zoals het Centrum voor Jeugd en Gezin.
- (Nieuwe) medewerkers instrueren over het werken met de Meldcode.
- Registraties en evaluaties bijhouden.

Directe taken

- Coördineren van het handelen volgens de Meldcode bij vermoedens van kindermishandeling of huiselijk geweld.
- De veiligheid van het kind bewaken bij het nemen van beslissingen.
- Contact onderhouden met Veilig Thuis of het Centrum voor Jeugd en Gezin bij adviezen en meldingen.
- Deelnemen aan overleggen over het kind.
- De genomen stappen evalueren met betrokkenen.
- Toezien op zorgvuldige dossiervorming over het kind/gezin.
- Toezien op een zorgvuldige omgang met de privacy van het betreffende kind/gezin.

Meldplicht of meldrecht

Vaak wordt de vraag gesteld of professionals de plicht hebben altijd een melding te doen bij vermoedens van kindermishandeling. Het antwoord is nee: de wet Meldcode verplicht niet om een melding te doen. Wel is het gebruik van het stappenplan verplicht bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling. Een melding kan eventueel het resultaat zijn van de genomen stappen, maar is geen verplicht onderdeel van de Meldcode.

Vaak wordt de meldplicht verward met het meldrecht. Het meldrecht is wel een vast onderdeel van de Meldcode. Dat geeft je de mogelijkheid om informatie te delen met derden zonder toestemming van ouders. Er moeten wel zwaarwegende redenen zijn om de zwijgplicht te doorbreken. Een zorgvuldige afweging van rechten en plichten is hierin een belangrijke voorwaarde

7. Signalen kindermishandeling

Kindermishandeling:

Elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel.

Vormen van kindermishandeling:

1. Lichamelijke mishandeling; alle vormen van lichamelijk geweld tegen het kind, zoals slaan, schoppen, bijten, knijpen, krabben, het toebrengen van brandwonden of het kind laten vallen.
2. Lichamelijke verwaarlozing; ouders of opvoeders komen gedurende langere tijd onvoldoende tegemoet aan de lichamelijke basisbehoeften van het kind. Deze krijgt niet de zorg en verzorging, waar het gezien zijn leeftijd en ontwikkeling, behoefte aan en recht op heeft.
3. Psychische mishandeling (of emotionele mishandeling); ouders of andere opvoeders stralen met hun houding en gedrag afwijzing en vijandigheid uit tegenover het kind. Ze schelden het kind regelmatig uit en maken het kind opzettelijk bang.
4. Psychische verwaarlozing (of emotionele verwaarlozing); ouders of opvoeders schieten doorlopend tekort in het geven van positieve aandacht aan het kind. Daarmee negeren ze structureel de basale behoeften van het kind aan liefde, warmte, geborgenheid en steun.
5. Seksueel misbruik; alle seksuele aanrakingen die een volwassene een kind opdringt. Door het lichamelijke of relationele overwicht, de emotionele druk of door dwang en geweld van de volwassene, kan het kind die aanrakingen niet weigeren.
6. Getuige zijn van huiselijk geweld.

Tientallen signalen kunnen wijzen op kindermishandeling. Het betekent overigens niet dat er bij zo'n signaal automatisch sprake is van kindermishandeling. Er kan ook iets anders aan de hand zijn, waarvoor misschien toch hulp nodig is. Als stelregel geldt: hoe meer signalen een kind uitzendt, hoe groter de kans is dat er sprake is van kindermishandeling. Er zijn echter ook kinderen waaraan niet of nauwelijks valt op te merken dat ze worden mishandeld.

De signalen 4-12 jaar

Lichamelijk welzijn

- blauwe plekken, brandwonden, botbreuken, snij-, krab- en bijtwonden
- groeiachterstand
- te dik
- slecht onderhouden gebit

- regelmatig buikpijn, hoofdpijn of flauwvallen
- kind stinkt, heeft regelmatig smerige kleren aan
- oververmoeid
- vaak ziek
- ziektes herstellen slecht
- kind is hongerig
- eetstoornissen
- achterblijvende motoriek
- niet zindelijk op leeftijd dat het hoort

Gedrag van het kind

- timide, depressief
- weinig spontaan
- passief, lusteloos, weinig interesse in spel
- apathisch, toont geen gevoelens of pijn
- in zichzelf gekeerd, leeft in fantasiewereld
- labiel
- erg nerveus
- hyperactief
- negatief zelfbeeld, weinig zelfvertrouwen, faalangst
- negatief lichaamsbeeld
- agressief, vernielzucht
- overmatige masturbatie

tegenover andere kinderen:

- agressief
- speelt weinig met andere kinderen
- vluchtige vriendschappen (12-18)
- wantrouwend
- niet geliefd bij andere kinderen

tegenover ouders:

- angstig, schrikachtig, waakzaam
- meegaand, volgzaam
- gedraagt zich in bijzijn van ouders anders dan zonder ouders

tegenover andere volwassenen:

- angst om zich uit te kleden
- angst voor lichamelijk onderzoek
- verstijft bij lichamelijk contact
- angstig, schrikachtig, waakzaam
- meegaand, volgzaam
- agressief
- overdreven afhankelijk
- wantrouwend
- vermijdt oogcontact

overig:

- plotselinge gedragsverandering
- gedraagt zich niet naar zijn leeftijd
- slechte leerprestaties
- rondhangen na school
- taal- en spraakstoornissen

Gedrag van de ouder:

- onverschillig over het welzijn van het kind
- laat zich regelmatig negatief uit over het kind
- troost het kind niet
- geeft aan het niet meer aan te kunnen
- is verslaafd
- is ernstig (psychisch) ziek
- kleedt het kind te warm of te koud aan
- zegt regelmatig afspraken af
- houdt het kind vaak thuis van school
- heeft irreële verwachtingen van het kind zet het kind onder druk om te presteren

Gezinssituatie:

- samengaan van stressvolle omstandigheden, zoals slechte huisvesting, financiële problemen en relatieproblemen
- sociaal isolement
- alleenstaande ouder
- partnermishandeling
- gezin verhuist regelmatig
- slechte algehele hygiëne

Signalen specifiek voor seksueel misbruik

Lichamelijk welzijn:

- verwondingen aan geslachtsorganen
- vaginale infecties en afscheiding
- jeuk bij vagina of anus
- pijn in bovenbenen
- pijn bij lopen of zitten
- problemen bij plassen
- urineweginfecties
- seksueel overdraagbare aandoeningen

Gedrag van het kind

- drukt benen tegen elkaar bij lopen
- afkeer van lichamelijk contact
- maakt afwezige indruk bij lichamelijk onderzoek
- extreem seksueel gekleurd gedrag en taalgebruik
- zoekt seksuele toenadering tot volwassenen

Deze signalenlijst is overgenomen uit de publicatie van het Nederlands Jeugdinstituut: Wolzak, A. (2009, 6e druk). Kindermishandeling: signaleren en handelen. Te bestellen via www.nji.nl/publicatie.

8. Voorlichting

https://www.youtube.com/watch?v=1ns_F-5WMFI

<https://www.youtube.com/watch?v=GoWQB57mOI0>

<https://www.youtube.com/watch?v=58p49wYzP6M>

<http://kindermishandeling.hetklokhuis.nl/>

<https://www.youtube.com/watch?v=4pIn65SoQDY>

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen>

Voorlichting DVD kindermishandeling: Marietje Kessels project: trainingen@imwtilburg.nl of 013-5839510

Augeo heeft gratis onlinecursussen met betrekking tot dit onderwerp (<https://www.augeo.nl/>).

Trainingen binnen de gemeente Epe worden verzorgd door het CJG. Dit jaar op 13 november 2018.

9. Centrum voor Jeugd en Gezin

Centrum voor Jeugd en Gezin: Voor alle vragen over opvoeden en opgroeien van kinderen en jongeren van -9 maanden tot 23 jaar, hun ouders en professionals. Het CJG Epe is voor de gehele gemeente Epe met een locatie in Epe en één in Vaassen. Eén loket voor informatie en advies, (vroeg)signaleren van problemen en licht pedagogische hulp. Mensen verwijzen naar lokaal en regionaal hulpaanbod. De zorg voor jongeren en gezinnen coördineren. Schakel met Bureau Jeugdzorg en met het onderwijs.

Niet zelf zoeken:	Baliemedewerkster: Muriel van der Laan Weet alle CJG medewerkers te bereiken en heeft overzicht over de sociale kaart.
Bereikbaarheid: Telefoon: Mail: Website: Fax:	Werkdagen tussen 8.30 en 12.30 uur ('s middags wordt u in dringende gevallen via het telefoonnummer doorgeleid naar een ander nummer) 0578-720000 info@cjgepe.nl www.cjgepe.nl 0578-614934 <i>(is faxnr. van Vérian, graag voor het faxen bellen met baliemedewerkster Muriel van der Laan, zodat zij meteen de fax kan verwerken en deze niet in het apparaat blijft liggen.)</i>
Locatie Epe: <i>(tevens postadres)</i>	Korte Veenteweg 9A, 8161 PC Epe Openingstijden balie (mogelijkheid tot binnenlopen zonder afspraak): dinsdag, woensdag en vrijdag 8.30-12.30 uur
Locatie Vaassen <i>(tevens postadres)</i>	Dorpsstraat 62B8171 BS Vaassen Openingstijden balie (mogelijkheid tot binnenlopen zonder afspraak): maandag en donderdag 8.30-12.30 uur
Het CJG Epe bestaat uit:	Allen bereikbaar via het algemene CJG-telefoonnummer (en evt. via extra contactgegevens z.o.z.):
Jeugdgezondheidszorg 0-4:	<i>Het consultatiebureau is er voor alle kinderen van 0-4 jaar. De jeugdarts en jeugdverpleegkundige kijken of een kind goed groeit en zich goed ontwikkelt. Daarnaast krijgt een kind er vaccinaties en kunnen alle vragen gesteld worden over opgroeien, ontwikkeling, opvoeding en gezondheid.</i>
Jeugdgezondheidszorg 4-19:	<i>Tijdens de schoolperiode bezoekt een kind een aantal keer de jeugdarts, jeugdverpleegkundige, assistent en/of logopedist. Zij bekijken de groei, ontwikkeling en gezondheid van het kind op de basisschool en het voortgezet onderwijs. De vaccinaties vanaf 5 jaar worden door hen gegeven. Ook voor tussentijdse vragen van</i>

Algemeen-/School-Maatschappelijk Werk:	ouders, jeugdigen en scholen zijn ze bereikbaar. Onderzoek vindt plaats op school en in het CJG. Het maatschappelijk werk kan ouders en kinderen/jongeren hulp bieden als er problemen zijn bij het opvoeden en opgroeien. Ook ondersteunen zij scholen als deze vragen hebben over opvoeden en opgroeien van kinderen.
Orthopedagoog:	Een (ortho)pedagoog kan gespecialiseerde ondersteuning geven aan ouders en kinderen als opvoedings- en ontwikkelingsproblemen wat ingewikkelder zijn.
CJG4kracht:	Begeleiding bij mensen thuis, daar waar meer dan één probleem speelt en voorliggende zorg niet genoeg is. (zie verder www.cjgepe.nl).
CJG medewerkers:	De CJG medewerker kan ondersteuning bieden aan gezinnen met zwaardere opvoedingsproblematiek en doorverwijzen naar geïndiceerde jeugdhulp.
Voorbeelden van advies- en hulpaanbod en verwijsmogelijkheden CJG <i>Lijst is niet compleet, bel voor overleg over mogelijkheden met het CJG</i>	
<p>Aanbod vanuit het CJG o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Informatie en advies over opvoeden en ontwikkeling (ook www.cjgepe.nl voor gevalideerde info voor ouders over opgroeien) * Prenatale voorlichting * Sociale Vaardigheidstraining/individuele begeleiding * Sociaal-emotionele ondersteuning * Opvoedingsondersteuning * Rouwverwerking en omgaan met echtscheidingsproblematiek * Ondersteuning financiële problematiek * Aanpak lichte gedrags-/ontwikkelingsproblemen en advies over vervolghulp en doorgeleiding * Coördinatie van zorg (één persoon coördineert de zorg voor een gezin) * Ondersteuning van bijv. school in (vroeg)signaleren/bespreekbaar maken van zorgen/organiseren van bijeenkomsten. * CJG4kracht: www.cjgepe.nl, linker kolom: professionals/cjg4kracht voor informatie en aanmeldingsformulieren, er kan rechtstreeks worden aangemeld. <p>Verwijzen naar o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Logopedist * Audiologisch centrum * Kinderarts, huisarts * Integrale vroeghulp (team van kinderarts, psychiater, MEE om ontwikkelingsprobleem van kind (7-) in kaart te brengen en passend advies of begeleidingsplan voor te stellen) * 2^e-lijn zorg, lokaal en regionaal (bijv. Geestelijke Gezondheidszorg/Verslavingszorg/Jeugdhulp/Gedwongen jeugdhulp) <p><i>Wij werken daarnaast samen met o.a. de diëtiste, thuisbegeleiding, welzijnsorganisatie Koppel en anderen die zich bezig houden met het opvoeden en opgroeien van kinderen en wij maken deel uit van de multidisciplinaire teams van de gemeente.</i></p>	

10. Verwijsindex

De Verwijsindex Risicojongeren (VIR) is een digitaal systeem dat risicosignalen van hulpverleners over jongeren (tot 23 jaar) bij elkaar brengt. Vermoedt u dat een jeugdige onder de 23 jaar in zijn ontwikkeling en opgroeien wordt belemmerd? Dan kunt u overwegen een signaal af te geven in de verwijsindex.

In de VIR staat alleen geregistreerd dat er een signaal is afgegeven door u. De aard van het signaal en de behandeling ervan worden niet bijgehouden. Die informatie blijft in het dossier bij de betreffende signaleerder. Een signaal omvat alleen:

- identificatiegegevens van de jongere (aan de hand van het Burgerservicenummer);
- identificatiegegevens van de meldende instantie;
- datum van de melding;
- contactgegevens van de meldende instantie

Door de signalen in de verwijsindex weten hulpverleners sneller of een kind ook bekend is bij een collega omdat 2 signalen gekoppeld worden en beide signaleerders met elkaar in contact worden gebracht zodat zij kunnen overleggen over de beste aanpak om het kind te helpen.

Voor het signaleren in de verwijsindex moet er sprake zijn van een daadwerkelijke bedreiging van de gezonde en veilige ontwikkeling van de jeugdige. Meestal is niet één geïsoleerd probleem doorslaggevend voor het afgeven van een signaal, maar maakt een combinatie van verschillende problemen een situatie dermate ernstig dat een signaal afgeven in de verwijsindex gerechtvaardigd is. Zie hiervoor ook www.handreikingmelden.nl

Twijfelt u of u een signaal moet afgeven in de verwijsindex? In dat geval kunt u het beste even contact opnemen met het Centrum voor Jeugd en Gezin (0578-720000) bijvoorbeeld via het schoolmaatschappelijk werk, de jeugdverpleegkundige of de orthopedagoog. Zij kunnen u van meer informatie en inloggegevens voorzien om een melding in de verwijsindex te doen.

Bijlage 1. Afwegingskader meldcode onderwijs

https://www.poraad.nl/files/themas/school_kind_omgeving/afwegingskader_bij_meldcode_kindermishandeling.pdf#page=1



INHOUD

De Meldcode	3
Vooraf	3
Afwegingskader: onderdeel van de meldcode	4
Privacy	4
Uitwerking van de vijf afwegingsvragen en beslissingen	5
Bijlage: Begrippen en definities	7

Het Afwegingskader in de verbeterde Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling voor het onderwijs en leerplicht/RMC¹

1. De Meldcode

De Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling wordt per 1 januari 2019 verbeterd en aangescherpt. De meldcode is een stappenplan waarin staat hoe hulpverleners kindermishandeling signaleren en melden. Er wordt een afwegingskader in opgenomen waardoor de beslissing om al dan niet te melden bij Veilig Thuis ondersteund wordt en bovendien wordt de eigen hulpverlening erin betrokken.

2. Vooraf

De hieronder vermelde uitwerking van het afwegingskader binnen de meldcode is geldig voor het gehele onderwijsveld: van primair t/m hoger en wetenschappelijk onderwijs. Dat maakt het lastig om allerlei functies en functienamen te onderscheiden. Een aantal spilfiguren kan een rol spelen: intern begeleider in het primair onderwijs, zorgcoördinator in het voortgezet onderwijs, studieloopbaanbegeleider in het MBO, decaan en psycholoog in het hoger onderwijs en anderen.

Daarnaast is het afwegingskader van toepassing voor leerplichtambtenaren/medewerkers RMC. In de vernieuwde Aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling is voorgesteld een aandachtsfunctionaris verplicht te stellen voor iedereen die met de Meldcode werkt. Voor leerplicht/RMC is het aan te bevelen een aandachtsfunctionaris aan te stellen in het sociaal domein. Voor meer informatie over de aandachtsfunctionaris verwijzen we naar www.lvak.nl.

Binnen deze aanpak is een van de (verplichte) stappen van de Wet Meldcode, stap 2, een deskundige collega of Aandachtfunctionaris te consulteren. Dat impliceert dat die specifieke deskundigheid ook in huis (binnen de organisatie) aanwezig moet zijn.

Organisaties waar de meldcode op van toepassing is wordt geadviseerd om een Aandachtsfunctionaris aan te stellen. Het bevoegd gezag (bestuur en directie) moet altijd op de hoogte zijn van een melding binnen de Meldcode². Een school dient een protocol Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling voorhanden te hebben waarin is vastgelegd wie wat waar wanneer en hoe doet met betrekking tot (vermoedens van) Huiselijk geweld en/of Kindermishandeling. In dit protocol kunnen ook kinderrechten (www.augeo.nl/jongerentaskforce) worden opgenomen. Voor Leerplicht en RMC is dit vastgelegd in de Instructie voor de medewerker leerplicht/RMC.

In beiden moet een kindcheck³ zijn opgenomen.

3. Afwegingskader: onderdeel van de meldcode

Onderstaand figuur toont de vijf stappen uit de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Ter ondersteuning van de beslissingen in stap 5 is in stappen 4 en 5 een afwegingskader toegevoegd. Er is een basisdocument Afwegingskader beschikbaar voor alle beroepsgroepen. Het onderliggende Afwegingskader is de uitwerking voor het Onderwijs, inclusief leerplicht en RMC.



In Stap 5 worden twee beslissingen genomen: het beslissen of een melding bij Veilig Thuis noodzakelijk is en, vervolgens het beslissen of het zelf bieden of organiseren van hulp mogelijk is.

Het is van belang dat in stap 5 beide beslissingen en in de genoemde volgorde worden genomen. De betrokken persoon in het onderwijs/de leerplichtambtenaar (dit kan de aandachtfunctionaris zijn) vraagt zich op basis van signalen en het gesprek met ouders af of melden noodzakelijk is aan de hand van vijf afwegingsvragen. Vervolgens besluit deze of het bieden of organiseren van hulp tot de mogelijkheden van zowel de school/leerplichtambtenaar als de betrokkenen (ouders/verzorgers) behoort. Als melden volgens het afwegingskader noodzakelijk is, moet de tweede beslissingsvraag over eventuele hulp in overleg met betrokkenen en Veilig Thuis beantwoord worden. Melden is niet verplicht en kan ook anoniem.

4. Privacy

Op 25 mei 2018 is de nieuwe privacywetgeving (AVG) van kracht geworden. De AVG is een algemeen kader dat niet inspeelt op specifieke situaties, zoals een vermoeden van kindermishandeling. Daarom geldt als algemene regel dat een specifieke wet voor een bepaalde sector prevaleert boven de algemene norm van de AVG. Dat geldt dus bijvoorbeeld voor de Wetten PO, VO, Leerplichtwet etc. De wet Meldcode gaat dus ook voor de AVG. Het recht om dossier aan te maken en te melden bij Veilig Thuis is dus onverminderd van toepassing.

¹ Waar wordt gesproken over leerplicht(ambtenaar) moet ook gelezen worden RMC. Dat staat voor Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten. Doel van de RMC-functie is het scheppen van voorwaarden voor jongeren om de voor hen hoogst haalbare en meest passende onderwijs- en/of arbeidsmarktpositie te bereiken. Het betreft hier jongeren tot 23 jaar. Deze jongeren kunnen begeleiding krijgen van een RMC-consulent.

² Een leerplichtambtenaar is in dezen autonoom in zijn beslissing.

³ De kindcheck valt onder stap 1 van de meldcode en is aan de orde wanneer een volwassene of adolescent in een situatie verkeren die minderjarige kinderen (ernstige) schade kan berokkenen. Er moet onderzocht worden in dat geval in een gesprek met ouders/verzorgers of er (nog meer) kinderen bij ouders/verzorgers wonen en wie er voor hen zorgen. Op basis van deze informatie wordt besloten of er verdere actie ondernomen moet worden door de verdere stappen van de meldcode te zetten. Zie ook www.augeo.nl.

Uitwerking van de vijf afwegingsvragen en beslissingen in stappen 4 en 5 van de meldcode voor het Onderwijs en Leerplicht

1. Vermoeden wegen

Ik heb de stappen 1 t/m 3 van de Meldcode doorlopen en

A: op basis van deze doorlopen stappen is er geen actie nodig: dossier vastleggen en sluiten

B: ik heb een sterk vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling
Het bevoegd gezag van mijn school is op de hoogte (in geval het vermoeden door schoolmedewerker wordt geconstateerd). Ga verder naar afweging 2.

2. Veiligheid

Op basis van de stappen 1 t/m 4 van de Meldcode schatten wij als school (functionarissen en bevoegd gezag)/leerplicht in dat er sprake is van acute en/of structurele onveiligheid:

A: NEE -> ga verder naar afweging 3

B: JA of twijfel -> direct (telefonisch) (anoniem) melding doen bij Veilig Thuis. De afwegingen hierna worden met Veilig Thuis doorlopen.

3. Hulp

Ben ik, of iemand anders in mijn school¹ of een ketenpartner² /ben ik als leerplichtambtenaar in staat om effectieve hulp te bieden of te organiseren en kan de dreiging voor mogelijk huiselijk geweld of kindermishandeling afgewend worden?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis, die binnen 5 werkdagen een besluit neemt en terugkoppelt naar de melder

B: JA -> ga verder met afweging 4

4. Hulp

Aanvaarden de betrokkenen de hulp zoals in afweging 3 is georganiseerd en zijn zij bereid zich actief in te zetten?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis

B: JA -> hulp in gang zetten, termijn afspreken waarop effect meetbaar of merkbaar moet zijn.
Zo concreet mogelijk maken en documenteren. Spreek af wie welke rol heeft en benoem casemanager. Spreek af welke taken alle betrokkenen en specifiek de casemanager heeft, zodat de verwachtingen voor iedereen helder zijn. Leg vast, voer uit en ga verder met afweging 5.

5. Resultaat

Leidt de hulp binnen de afgesproken termijn tot de afgesproken resultaten ten aanzien van de veiligheid, het welzijn en/of het herstel van de direct betrokkenen?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis

B: JA -> hulp afsluiten met vastgelegde afspraken over het monitoren³ van de veiligheid van alle betrokkenen.

¹ Hierbij valt te denken aan functionarissen uit de 2e lijnsondersteuning in de school, altijd onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag (dus geen docenten, wel een zorgcoördinator, een vertrouwenspersoon, een orthopedagoog, een schoolpsycholoog, een intern begeleider, een schoolmaatschappelijk werker,)

² Betrokken functionarissen vanuit de gemeente. Per gemeente verschillend; hierbij valt te denken aan de leerplichtambtenaar of een medewerker van een buurt- of wijkteam dat betrokken is bij de school of een medewerker van de GGD/Jeugdgezondheidszorg.

³ Aanbeveling: spreek een nazorgtraject af. Leg termijnen en verwachtingen vast.

Op 3 juli 2018 wordt de werkwijze van Veilig Thuis vastgesteld. Dan zal er ook een website worden geopend.

BIJLAGE: begrippen en definities

Algemene meldnormen (leidende principes t.b.v. afwegingskaders)

Het doen van een melding bij Veilig Thuis van mogelijk huiselijk geweld of mogelijke kindermishandeling is een professionele norm en als zodanig noodzakelijk:

Meldnorm A	In ALLE gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid.
Meldnorm B	In alle ANDERE gevallen waarin de aandachtsfunctionaris/leerplichtambtenaar meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Meldnorm C	Als een aandachtsfunctionaris/leerplichtambtenaar die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Acute onveiligheid, structurele onveiligheid en disclosure

Acute onveiligheid	
Definitie	Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.
Toelichting	Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.
Voorbeelden	<ul style="list-style-type: none"> • Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft. • (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe. • Poging tot verwuring. • Wapengebruik. • Geweld tijdens de zwangerschap. • (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar. • Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking). • Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel. • Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrek of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt. • Vrijheidsbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn. • Acuut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acuut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs. • Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling. • een minderjarig kind dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene • Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken • Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt • etc.

7

Structurele onveiligheid	
Definitie	Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.
Toelichting	Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (plegerschap en slachtofferschap) in de toekomst.
Voorbeelden	<ul style="list-style-type: none"> • Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige (psychosociale, relationele) problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden. • Vergelijkbare situaties met kwetsbare ouderen en een mantelzorger. • Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken. • Escalerende vormen van stalking in partnerrelaties. • Minderjarige die geregeld getuige is van huiselijk geweld tussen ouders. • Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben. • Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden. • etc.

Disclosure	
Definitie	Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Toelichting	<p>Als een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden.</p> <p>Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/verzorgers bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex)partnerstalking, huwelijksdwang, mensenhandel, eerge relateerd geweld en oudermishandeling.</p> <p>Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgcacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer.</p> <p>Bij de keuze voor wel/niet melden staat de veiligheid van het slachtoffer altijd voorop.</p>